

Retningslinjer om ansvarlig indretning i detailhandlen mv. i lyset af udbruddet af COVID-19

Dansk erhvervsliv, herunder dansk detailhandel, har et stort ansvar ift. at sikre, at der ude i butikkerne er taget den nødvendige hensyntagen til, at smittespredningen skal minimeres, og at behovet for god afstand mellem mennesker og fortsat skærpet fokus på hygiejne respekteres.

Disse retningslinjer gælder for detailhandlen, herunder udvalgswarebutikker, varehuse, dagligvarebutikker, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv.

Retningslinjerne er vejledende i forhold til, hvordan virksomhederne kan foretage en ansvarlig indretning i lyset af udbruddet af COVID-19, og ændrer ikke på virksomhedernes forpligtelser, som de er beskrevet i gældende lovgivning, herunder fx forsamlingsforbuddet og de gældende krav til lokaler, hvortil offentligheden har adgang samt arbejdsmiljølovgivningen. Der er alene i retningslinjerne anvendt ”skal”, når der er tale om lovkrav, som er strafbare ikke at overholde.

Dog påhviler der den enkelte virksomhed et stort ansvar for at efterleve retningslinjerne. Erhvervslivets og lønmodtagernes organisationer har ligeledes et stort ansvar for at deres medlemmer efterlever retningslinjerne.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger ligger til grund for retningslinjerne for detailhandlen. Ændringer i Sundhedsstyrelsens anbefalinger om forebyggelse af smittespredning i forbindelse med COVID-19 vil kunne indebære ændringer i retningslinjerne nedenfor. Virksomheder m.v. bør løbende følge udviklingen, herunder ændringer i udmeldinger og retningslinjer.

Ift. fysisk afstand anbefaler sundhedsmyndighederne aktuelt mindst 1 meters afstand mellem personer i det offentlige rum. Dog anbefales mindst 2 meters afstand i situationer, hvor der kan være øget risiko for dråbesmitte eller, hvor et forsigtighedsprincip tilsiger et særligt hensyn, fx aktiviteter med kraftig udånding (fx sang, råb, foredrag m.v.) eller ved aktiviteter i bevægelse eller ved ophold i lukkede rum med begrænset bevægelsesrum, dårlig udluftning mv. Afstanden måles ”fra næsetip til næsetip”, således at der fx ved siddende indretning skal måles fra midten af stolensæder. Anbefalingen gælder på alle tidspunkter også ved fx ind- og udgangsområder, toiletfaciliteter eller betalingsområder.

Tilrettelæggelse af arbejdet (gælder alle)

- Virksomheden bør gennemgå sine processer for specifikke kundefølelser, så man mindsker tiden med tæt kontakt mellem medarbejder og kunde, fx ved i muligt omfang at tilbyde selvbetjeningsløsninger.
- Driften bør tilrettelægges med henblik på at nedsætte kundetætheden, fx ved udvidet åbningstider og styring af kundestrømme. Arbejdstiden skal tilrettelægges inden for rammerne af relevant lovgivning, kollektive overenskomster mv.

- For personer der er i øget risiko for at blive alvorligt syge, hvis de får COVID-19, anbefales det, at ledelsen i dialog med den enkelte medarbejder laver en konkret og individuel vurdering med afsæt i Sundhedsstyrelsens retningslinjer på området. Der henvises til Sundhedsstyrelsens til enhver tid gældende vurdering af personer i øget risiko.
- Arbejdsgiverne opfordres til inddragelse af medarbejderne i planlægning af de konkrete tiltag. Arbejdsgiverne skal som led i samarbejde om sikkerhed- og sundhed på arbejdspladsen inddrage medarbejdere i planlægningen af konkrete tiltag med betydning herfor. Hvor der findes en arbejdsmiljøorganisation, skal det ske med inddragelse af denne.

Indretning af udvalgswarebutikker, varehuse, dagligvarebutikker, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. (gælder alle størrelser)

- Der bør være mulighed for minimum 1 meters afstand mellem kunderne. Der bør dog holdes mindst 2 meters afstand i situationer, hvor der kan være øget risiko for dråbesmitte, eller hvor et forsigtighedsprincip tilsiger et særligt hensyn, fx hvis kunden har øget risiko.
- Butikker, hvortil offentligheden har adgang, bør indrettes på en sådan måde, at smittefare minimeres, og der til enhver tid kan holdes afstand, også ved ind- og udgangsområder. Den enkelte butik fastlægger egne retningslinjer for ophold i butikkerne, fx adfærdsregulerende indretninger og tiltag (nudging) samt praktiske foranstaltninger, der understøtter, at der holdes afstand, fx tydelig afstandsmarkering ved kassen og hvor der kan opstå flaskehalse.
- Fælles kontaktpunkter bør identificeres og markeres, fx dørhåndtag og trykknapper og det bør overvejes at fjerne ikke-nødvendige kontaktpunkter, samt i relevant omfang skifte til kontaktløs betjening.
- Der må maksimalt tillades adgang for 1 kunde, besøgende eller deltager pr. 4 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang. Se særskilt afsnit om særlige retningslinjer om areal for butikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, basarer, arkader mv. over 2.000 m².
- Udendørsarealer indrettes, så smittefare minimeres. Butikker bør begrænse kødannelsen foran butikkerne, og sikre minimum 1 meters afstand mellem kunderne foran butikken, evt. i samarbejde med kommunen i det omfang kommunen har råderet over området.
- Butikker skal indrette vareudvalg mv. hensigtsmæssigt, så smittefare minimeres.
- Butikker anbefales at undgå kø- og slagtilbud, aktiviteter og lignende, som kan skabe kødannelser og tæthed omkring enkelte områder i butikken.
- Der bør så vidt muligt sikres god og hyppig udluftning og recirkulation af luft i ventilationssystemer bør så vidt muligt undgås.
- Lokaler, der er forbeholdt personalet, indrettes ligeledes, så smittefare minimeres, og der kan holdes afstand.
- For restauranter og caféer i detailhandlen der har servering af mad og drikke til indtagelse på stedet, henvises der til de enhver tid gældende retningslinjer for ansvarlig indretning af restauranter, caféer, hoteller, feriecentre og andre virksomheder, der tilbyder turisme- og oplevelsesprodukter. Såfremt der er servering af mad, drikke eller tobak til indtagelse på stedet skal de til enhver til gældende regler herfor desuden overholdes for området med servering, herunder krav til åbningstider og anvendelse af mundbind.

- Fællesfaciliteter som lounge, legeområder mv. må gerne være åbne, såfremt det sker på forsvarlig vis. Der henvises til de enhver tid gældende retningslinjer fra Kulturministeriet for indendørs idræts- og foreningsliv, samt sport- og fritidsfaciliteter.
- For ikke offentligt tilgængelige områder med kontorarbejdspladser blandt detailhandelsvirksomheder henvises til de til enhver tid gældende retningslinjer for ansvarlig indretning af kontorarbejdspladser mv.
- For ikke offentligt tilgængelige områder med lagerarbejde blandt detailhandelsvirksomheder henvises til de til enhver tid gældende retningslinjer for produktionsvirksomheder.

Adfærd og hygiejne (gælder alle)

- Alle medarbejdere, og andre personer, der er tilknyttet lokalerne, skal oplyses om og overholde Sundhedsstyrelsens anbefalinger om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd. Anbefalingerne offentliggøres af Sundhedsstyrelsen.
- Alle medarbejdere vasker hænder grundigt eller benytter hånddesinfektion (for de alkoholbaserede mindst 70 pct. v/v alkohol svarende til ca. 63 pct. w/w) flere gange i løbet af dagen, foruden på øvrige almene håndvasketidspunkter. Arbejdsgiveren skal forebygge, at medarbejderne udvikler hudlidelser når fx håndsprit anvendes i udførelsen af arbejdet. Arbejdstilsynet anbefaler, at arbejdsgiveren i de situationer stiller fugtighedscreme til rådighed for medarbejdere.
- Der skal være nem adgang til håndhygiejne. Der skal være vand og sæbe eller hånddesinfektion (for de alkoholbaserede mindst 70 pct. v/v alkohol svarende til ca. 63 pct. w/w) tilgængeligt for kunder, besøgende og medarbejdere. Virksomheder bør sikre, at det for kunder er tydeligt, at der er vand og sæbe eller håndsprit, fx i form af tydelig skiltning.
- Virksomheden bør udarbejde en plan for rengøring og desinfektion (hyppighed efter en konkret vurdering) og bør sikre grundig rengøring af fælles kontaktpunkter, herunder med særligt fokus på prøverum, håndtag, gelændre, lyskontakter, elevatorknapper, bordoverflader, kasseapparater, dankortterminaler, computere og tablets, som hyppigt berøres af mange.
- Toiletter (både kunde- og medarbejdertoiletter) rengøres grundigt og mindst en gang dagligt og oftere ved mange besøgende (hyppighed efter en konkret vurdering), alle berøringsoverflader afvaskes og kontaktpunkter desinficeres. Der bør ikke være fælles håndklæder, men i stedet engangshåndklæder.
- Der sikres rengøring af den enkelte arbejdsstation (fx kassen), når en medarbejder forlader arbejdsstationen, og en anden medarbejder overtager denne.
- Medarbejdere og andre personer, der er tilknyttet lokalerne, skal bruge handsker ved salg og anden udlevering af ikke-emballerede fødevarer, hvis fødevarerne berøres med hænderne. Køkken- og serveringspersonale m.v. skal overholde de regler, der normalt er gældende for fødevarer, herunder ift. hygiejne. Der er som udgangspunkt ikke behov for anvendelse af handsker ved almindelig håndtering af fødevarer i professionelle køkkener, hvor passende håndhygiejne opretholdes. Serveringspersonale o.l. bør undlade at røre ikke-emballerede fødevarer, og kan dermed undlade at anvende handsker.
- Der er opmærksomhed på ankomst af leverandører, så de ikke skal lede efter en kontakt i butikken, og så der kan sikres tilstrækkelig afstand mellem leverandører og medarbejdere.

- Instruer leverandører af specialprodukter i forebyggelse af smitte, hvis de selv fylder produkter op i butikken.

Særligt for udvalgswarebutikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. over 2.000 m² (dagligvarebutikker undtaget)

Foruden de allerede nævnte punkter gælder følgende særlige retningslinjer for udvalgswarebutikker, varehuse, dagligvarebutikker, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. over 2.000m²:

- Udvalgswarebutikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. mellem 2.000 og 4.999 m² bør maksimalt tillade adgang for 1 person pr. 8 m² indendørs gulvareal, hvortil der er offentlig adgang.
- Udvalgswarebutikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. mellem 5.000 og 9.999 m² bør maksimalt tillade adgang for 1 person pr. 10 m² indendørs gulvareal, hvortil der er offentlig adgang.
- Udvalgswarebutikker, varehuse storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. over 10.000 m² bør maksimalt tillade adgang for 1 person pr. 20 m² indendørs gulvareal, hvortil der er offentlig adgang.
- Antallet af tilladte personer i den enkelte kategori, jf. pkt. 1-3, vil altid starte med det antal personer der maksimalt tillades i kategorien før.
- Foruden pkt. 1-4 gælder for de tilhørende butikker i storcentrene, arkader og basarer, at der maksimalt må tillades adgang for 1 person pr. 4 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang. Er gulvarealet under 4 m², kan der uanset 1. pkt. tillades adgang for 1 person.
- Dagligvarebutikkers areal og antal tilladte personer på det areal tæller ikke med i opgørelsen over antal tilladte personer i pkt. 1-5. Dagligvarebutikker må uanset størrelse tillade 1 person pr. 4m² indendørs gulvareal, hvortil der er offentligt adgang.
- Butikker i et storcentercenter med egen indgang må tillade 1 person pr. 4m² indendørs gulvareal, hvortil der er offentligt adgang.
- Udvalgswarebutikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. med mindst 3 etager må tillade adgang for personer iht. kategorien før, jf. pkt. 1-3, såfremt de kan fremvise en risikoplan jf. næste pkt.

Derudover bør:

- Udvalgswarebutikker, varehuse, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. indrettes, så smittefare minimeres, og der kan holdes afstand og flaskehalse og sammenstimlen på enkelte områder undgås. Der udarbejdes en risikoplan som indeholder konkrete tiltag for at sikre, at de sundhedsmæssige krav overholdes, herunder hvordan man sikrer optimering af kundeflow gennem hele butikken/centret og afdelingerne, og dermed undgår høj kundedensitet i stueetagen, ved indgange osv.
- Vareudstilling indrettes således, at der kan holdes afstand og at flaskehalse og sammenstimlen på enkelte områder undgås, herunder visuelle afstandsmarkeringer. Indretningen bør ske gennem konkrete og individuelle løsninger.
- For butikker i et storcenter med virke inden for de liberale serviceerhverv henvises der til de enhver tid gældende retningslinjer for ansvarlig indretning af liberale serviceerhverv.

Arealet opgøres som det offentligt tilgængelige areal. Gulvarealet opgøres væg til væg uanset inventar m.v. Dette gælder også inklusiv butikker (undtaget dagligvarebutikker) i et storcenter, stormagasin, varehus mv.

Personale der har til opgave at føre opsyn (særlige regler for udvalgsvarebutikker, varehuse, dagligvarebutikker, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv. over 2.000 m² og opfordring til mindre butikker)

Der indføres efter § 8 a i bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19 krav om, at fysiske og juridiske personer, som har rådighed over lokaler over 2000 m², der anvendes til detailhandel, herunder udvalgsvarebutikker, varehuse, dagligvarebutikker, storcentre, stormagasiner, og arkader, basarer mv., og hvortil offentligheden har adgang, skal sikre, at der i lokalerne i åbningstiden er synligt personale, som kan påse, at § 8 og relevante retningslinjer i lyset af udbruddet af COVID-19 overholdes. Der skal i lokaler omfattet af 1. pkt. være minimum 1 medarbejder pr. 2000 m², og ved indgangen til lokalerne skal lokalets størrelse angives. Det kan hertil præciseres, at:

- Arealet opgøres som det offentligt tilgængelige areal. Gulvarealet opgøres væg til væg uanset inventar m.v. Dette gælder også inklusiv butikker (herunder også dagligvarebutikker) i et storcenter, stormagasin, varehus mv.
- Efter aftale med Rigspolitiet opfordres der til, at opsynspersonalet bærer farvede veste eller t-shirts mærket ”CORONA – opsynspersonale” eller ”CORONA – guide” mv., så det er utvetydigt klart for kunder og andre, hvem der varetager funktionen, og at denne uniformering i øvrigt adskiller sig klart fra det øvrige personales uniformering/påklædning. En sådan markering vil under alle omstændigheder opfylde kravet til synlighed i bekendtgørelsens forstand. Det vil i øvrigt være en konkret vurdering, om opsynspersonalet er tilstrækkeligt synligt, herunder hvis opsynspersonalet på anden måde gøres synlige ved at bære f.eks. en særlig kasket.
- I tillæg til, at der ved indgangen til lokalet skal være oplysning om lokalets størrelse, opfordres der til, at der samme sted anføres et telefonnummer, som opsynspersonalet kan kontaktes på.
- Personalet, der har til opgave at føre tilsyn kan være eksisterende medarbejdere og kan udføre andre opgaver end de nedenfor nævnte opgaver, fx opfyldning på hylder, vagtopgave eller lign. Der opfordres dog til skærpet opmærksomhed ifm. spidsbelastningsperioder mv.
- Personalet der har til opgave at føre tilsyn er ikke håndhævende myndighed og håndhævelse vil til enhver tid være politiets opgave. Personalet der har til opgave at føre tilsyn kan således alene vejlede og opfordre kunder til god adfærd.

Opsynspersonalet har løbende til opgave at:

- Påse, at der i hele åbningstiden er vand og sæbe eller tilgængeligt håndsprit i de opsatte dispensere.
- Medvirke til, at flere kunder benytter håndsprit.
- Der ikke lukkes flere kunder ind i butikken/storcentret end det der følger af retningslinjerne og bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19.
- Opfordre kunder til at holde 1 meters afstand.

- Opfordre kunder til at handle alene, medmindre der er god grund til andet, fx en mor med sit barn.
- Medvirke til og forebygge, at der ikke sker kødannelse, sammenstimling af personer eller lign.
- Virksomheder bør sikre, at opsynspersonalet har de fornødne kompetencer, fx konflikthåndteringskompetencer, og at arbejdet kan foregå sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt, fx ved tilrettelæggelse af procedure for assistance i forbindelse med konfliktsituationer.

For mindre lokaler end 2.000 m² opfordres der til, at personalet på lignende måde holder opsyn med, at der ikke opstår trængsel i lokalet mv. Der opfordres til at der sættes særligt ind i spidsbelastningsperioderne, hvor der er mange kunder, for at sikre afspritning og overholdelse af afstand.

Håndtering af sygdom og symptomer (gælder alle)

- Ansatte bør ikke møde på arbejde, hvis de har milde symptomer, der kan tyde på COVID-19. Der bør ske rengøring af en syg medarbejders arbejdsstation umiddelbart efter identifikation af sygdom. Ansatte må efter et sygdomsforløb med påvist COVID-19 først møde på arbejde igen 48 timer efter symptomer er ophørt.
- Ansatte, der har haft kontakt med en person med påvist COVID-19, anbefales at følge Sundhedsstyrelsens retningslinjer for ”nære kontakter”.
- Ved påvisning af tilfælde bekræftet med COVID-19 vil den smittede blive kontaktet af Styrelsen for Patientsikkerhed, der hjælper med at identificere, kontakte og informere nære kontakter til den smittede. Hvis Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at der skal ske bredere kontaktopsporing, vil de kontakte ledelsen for virksomheden.
- Hvis en gæst eller medarbejder konstateres syg, anbefales det, at der gøres grundigt rent, der hvor den syge har opholdt sig. Alle overflader afvaskes og kontaktpunkter afvaskes og desinficeres.
- Ledelsen bør sikre, at der i virksomhederne foreligger en instruks for håndtering af ansatte med symptomer på COVID-19.
Lokale smitteudbrud kan være centreret ét sted, fx på en arbejdsplads, mens der i andre tilfælde kan være flere små i lokalsamfundet. Hvilke tiltag, der vurderes nødvendige, afhænger af den konkrete lokale situation.
- Ekstraordinære midlertidige tiltag for at sikre effektiv smitteinddæmning lokalt såvel som nationalt kan forekomme og skal følges forud for disse retningslinjer.

Informationsindsats (gælder alle)

- Der skal i eller ved lokaler, hvor offentligheden har adgang, opsættes informationsmateriale om, at personer, der har symptomer på COVID-19, bør isolere sig i hjemmet, og om god hygiejne og hensigtsmæssig adfærd i det offentlige rum. Informationsmaterialet offentliggøres af Sundhedsstyrelsen.
- Butikker mv. over 2.000m² skal skilte med størrelsen for lokalet ved indgangen.
- Der kan opsættes skiltning, hvor kunder opfordres til at indkøb kun foretages af ét familiemedlem ad gangen.

- Der kan opfordres til, at man downloader og aktivt bruger smittesporingsappen ("Smitte | Stop").
- For officielle skilte fra myndighederne henvises til [hjemmesiden download in-forgrafikker og plakater](#).

I det omfang det er muligt, anbefales butikkerne at overveje (gælder alle):

- Undgå direkte fysisk kontakt og tæt/langvarig kontakt mv.
- Opsætte en fysisk barriere mellem personale og kunde i situationer, hvor ansigt-til-ansigt kontakt indenfor 1 meter ikke kan undgås. Hvor muligt kan dette være en skærm af plastic eller glas, fx ved en betalingsdisk.
- Afstandsmarkeringer i butikkerne på gulvet.
- Opfordring til kunderne om at benytte hele butikkens åbningstid, så handlen og kunderne spredes.

Arbejdstilsynet og Sundhedsstyrelsen vil løbende vejlede og kommunikere om den faktiske udmøntning af ovenstående retningslinjer.

Ovenstående tiltag realiseres fra d. 25. september 2020.

Yderligere information

Som virksomhed kan du også kontakte hotlinen for virksomheder på 7220 0034, der kan henvise til rette myndighed. Se også [virksomhedsguiden.dk](#)

Find Arbejdstilsynets informationsmateriale [her](#)

Find Sundhedsstyrelsens anbefalinger [her](#)

Kontakt Arbejdstilsynet for yderligere vejledning om en generel forsvarlig indretning af arbejdspladsen på: 7012 1288.

Kontakt den myndighedsfælles hotline på 7020 0233 angående generel information om myndighedernes anbefalinger og retningslinjer om COVID-19. Se også [coronasmitte.dk](#)